

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS
pārbaudes lietā Nr. 2022-21-27L
Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā

Nr. 6-6/17

SIA PTC konversija
ptckonversija@gmail.com

Yandex.Taxi B.V.
stasysb@yandex-team.com

Bolt Technology OÜ
karlis.kezberis@bolt.eu

SIA MTS Service
mts.service@inbox.lv

Valsts ieņēmumu dienests
vid@vid.gov.lv

Informācijai:
Finanšu ministrija
pasts@fm.gov.lv

Satiksmes ministrija
satiksmes.ministrija@sam.gov.lv

Par labu pārvaldību VID rīcībā

Tiesībsargs ir izskatījis pārbaudes lietu Nr.2022-21-27L, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA PTC konversija, Yandex.Taxi B.V., Bolt Technology OÜ un SIA MTS Service apvienoto taksometru nozares uzņēmumu 2021. gada 10. maija iesniegumu, kas Tiesībsarga birojā reģistrēts 2021. gada 10. maijā ar Nr.651, par iespējamu labas pārvaldības principa pārkāpumu Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk-VID) rīcībā saistībā ar Ministru kabineta 2019. gada 27. augusta noteikumos Nr.405 “Noteikumi par pasažieru komercpārvaldījumiem ar taksometru” (turpmāk-Noteikumi Nr.405) un Ministru kabineta 2019. gada 19. novembra noteikumos Nr.541 “Noteikumi par tīmekļvietņu vai mobilo lietotņu pakalpojuma sniedzējiem pasažieru

komercpārvadājumos ar taksometru un vieglo automobili” (turpmāk-Noteikumi Nr.541) ietverto prasību iesniegt VID datus par katru pasažieru komercpārvadājumu izpildes procesa nodrošināšanu.

Lai arī iesnieguma pamatā ir izteikts lūgums atlikt Ministru kabineta noteikumos noteikto prasību spēkā stāšanos vismaz par sešiem mēnešiem, bet vēlams - uz 2024. gadu, kā arī aicinājums radīt kvalitatīvu, pienācīgi testētu un pārdomātu brauciena atskaišu iesniegšanas mehānismu un atkārtoti izvērtēt, kuru datu saņemšana kontroles darbībā ir nepieciešama, atsaucoties uz taksometru nozares aktualizēto VID rīcību un tās ietekmi uz nozares spēju īstenot tai noteiktās prasības uz to spēkā stāšanās brīdi 2021. gada 1. jūlijā, atsevišķās iesniegumā aktualizētās situācijās tiesībsargs uzskatīja par nepieciešamu izvērtēt arī iespējamu labas pārvaldības principa pārkāpumu tādos jautājumos kā savlaicīgas un atvērtas komunikācijas organizēšana un īstenošana, atklātība pret privātpersonu, kā arī savlaicīga procedūru īstenošana un skaidrība par to.

Pārbaudes lietas ietvaros tiesībsargs ir pieprasījis un saņēmis informāciju no VID, kā arī zināšanai tiesībsargs ir saņēmis informāciju no Satiksmes ministrijas (turpmāk-SM).

Izvērtējot pārbaudes lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus, tiesībsargs sniedz šo atzinumu, norādot turpmāko.

I Faktiskie apstākļi

[1.1] Taksometru nozares sniegtā informācija

Atbilstoši Noteikumiem Nr.405 un Noteikumiem Nr.541 tika paredzēts, ka 2021. gada 1. jūlijā taksometru nozarei stāsies spēkā prasības pēc katra pasažieru komercpārvadājuma nosūtīt datus par veikto pārvadājumu VID XML formātā.

Savukārt VID tika noteikts pienākums līdz 2020. gada 1. janvārim publicēt braucienu atskaites failu aprakstus, dodot iespēju nozares uzņēmumiem pienācīgi sagatavoties prasību izpildei un pielāgot IT risinājumus braucienu atskaišu automatiskai nosūtīšanai. Atbilstoši taksometru nozares norādītajam VID šo pienākumu neizpildīja.

Lai arī taksometru nozares pārstāvji jau savlaicīgi sāka interesēties par to, kā pielāgoties prasībām un vairākkārt un ar dažādiem komunikācijas veidiem vērsās VID, lai iegūtu nepieciešamos failu aprakstus un IT risinājumu aprakstus, kas ir izšķiroši svarīgi, lai sagatavotos prasību izpildei, un tiek izmantoti, lai izstrādātu tehnisko risinājumu braucienu atskaišu nosūtīšanai VID un nodrošinātu failu pieņemšanu no VID puses, atbildes no VID bija kļūdainas - vai nu VID norādīja, ka braucienu atskaišu failu apraksti ir publicēti, vai arī tika atsūtīti citi Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk-EDS) iesniedzamo dokumentu apraksti, vai arī atbildes netika sniegtas vispār.

Vienlaikus tikai 2021. gada martā nozares uzņēmumi tika informēti par to, ka ir plānots atlikt prasību spēkā stāšanos līdz 2024. gadam, ko apstiprina korespondence ar VID un SM. Tādējādi nozares uzņēmumiem nebija šaubu par to, ka iestādes gatavojas atlikt prasību spēkā stāšanos. Taču atbilstošie grozījumi Noteikumos Nr.405 un Noteikumos Nr.541 netika pieņemti, nozari par to neinformējot. Tādēļ, nozares ieskatā, VID un SM maldināja nozares uzņēmumus, jo tika pazaudēts laiks un savlaicīgi netika ieplānoti resursi šo prasību izpildei. Tā kā tikai 2021. gada 23. aprīlī rīkotās sanāksmes laikā ar nozares uzņēmējiem, informācijas tehnoloģiju risinājuma izstrādātājiem un valsts iestāžu pārstāvjiem nozare visbeidzot tika informēta:

- a) par turpmāko darba grafiku, lai nozares uzņēmumi noteiktajā laikā varētu iesniegt braucienu atskaites,
- b) kā arī to, ka prasības tomēr stāsies spēkā no 2021. gada 1. jūlija un
- c) ir plānots samazināt iesniedzamo datu apjomu, kā rezultātā tuvākajā laikā Ministru kabineta noteikumos ir sagaidāmi grozījumi,
- d) kā arī iesniedzamais datu formāts varētu būt ne tikai *XML*, bet arī *JSON*, tikai tobrīd kļūva skaidrs, ka šādos termiņos pastāvošās nenoteiktības apstākļos prasību izpilde nav iespējama.

Lai arī sanāksmē VID puda uzskatu, ka 90% tirgus ir sagatavojušies braucienu atskaišu iesniegšanai, kā arī nav pamatoti nozarei lūgt atlikt braucienu atskaišu iesniegšanas prasību stāšanos spēkā, jo normatīvajos aktos tā jau ir iekļauta savlaicīgi, taksometru nozares ieskatā nav saprotams, kā tika noteikti 90% un kā tie varēja zināt, kādus konkrēti datus deklarēt un kāds būs VID izstrādātais tehniskais risinājums, ja iesniegumu parakstījušie uzņēmēji pārstāv Latvijas taksometru tirgus lielāko daļu.

Nemot vērā to, ka nozares uzņēmumiem pēc sanāksmes atsūtītais laika grafiks apstiprina, ka sistēmu izstrādei un testēšanai ir atvēlētas mazāk par diviem mēnešiem un risinājuma dokumentācija uzņēmējiem būs pieejama tikai 2021. gada 12. maijā, apstākļos, kad nozarei nav skaidras instrukcijas un norādījumi no VID attiecībā uz virkni situāciju, kuras Ministru kabineta noteikumi neregulē, nozarei nav pieņemami un saprotami VID atvēlētie termiņi.

Savukārt tā kā vēl pagājušā gada maijā nozarei nebija skaidrs, kādi būs VID iesniedzamie dati, jo iesniedzamās informācijas saturs tika mainīts, neinformējot nozari, kāds tas būs, kā arī, lai sāktu iesniegt braucienu atskaites un sagatavotu atbilstošus tehniskos risinājumus, uzņēmējiem ir nepieciešams laiks - vismaz seši mēneši -, kas ļautu pienācīgi testēt IT sistēmas darbību un savlaicīgi saskaņot ar VID braucienu atskaišu saturu dažādos specifiskos gadījumos, nozares ieskatā, uz 2021. gada 1. jūliju nebija iespējams izstrādāt tehniskos risinājumus, ja nav nodefinētas konkrētas prasības.

[1.2] VID sniegtā informācija

Saskaņā ar VID sniegto informāciju 2020. gadā VID atsāka darbu, lai nodrošinātu komercpārvaldājumu pakalpojumu sniedzēju un tīmekļvietnes vai mobilās lietotnes pakalpojumu sniedzēju datu iesniegšanu VID, sākot ar 2021. gada 1. jūliju.

Tā kā atbilstoši normatīvajiem aktiem attiecībā uz komercpārvaldājumu pakalpojumu sniedzēju un tīmekļvietnes vai mobilās lietotnes pakalpojumu sniedzēju datu iesniegšanu tiešsaistē VID līdz 2020. gada 1. janvārim bija jānopublicē *XML* shēmas struktūra un prasības, sākot ar 2020. gada 1. janvāri VID tīmekļvietnē tika publicēta datu iesniegšanas struktūra komercpārvaldājumu datu iesniegšanai VID tiešsaistē atbilstoši sākotnēji 2019. gadā ieplānotajam tehniskajam risinājumam. Savukārt tehniskā risinājuma publicēšana normatīvajos aktos nebija paredzēta.

Tādēļ 2019. gadā ieplānotais tehniskais risinājums komercpārvaldājumu datu iesniegšanai VID tiešsaistes režīmā tika aktualizēts paralēli normatīvā regulējuma grozījumu izstrādei.

Tā rezultātā 2020. gada jūlijā EDS API servisa tehniskais risinājums tika ieviests diviem taksometru nozares pārskatiem:

- a) "Pārskats par pasažieru komercpārvaldājumiem ar taksometru un vieglo automobili, kas veikti, izmantojot tīmekļvietnes vai mobilās lietotnes pakalpojumu" un
- b) "Taksometra skaitītāja rādījumu nolasīšanas žurnāls."

Savukārt minēto pārskatu tehniskais risinājums sniedza priekšstatu par šobrīd spēkā esošā risinājuma komercpārvadājumu pakalpojumu sniedzēju un tīmekļvietnes vai mobilās lietotnes pakalpojumu sniedzēju datu iesniegšanai tiešsaistē izmantoto tehnisko risinājumu (*JSON*) formātu, kopējiem elementiem, *swagger.json* aprakstu un piemēriem, jo konceptuāli tie ir līdzīgi.

Tādējādi, kad tika panākta galīgā vienošanās par grozījumiem normatīvajos aktos, VID steidzamības kārtā pievērsās tehniskā risinājuma aprakstu sagatavošanai. Taču līdz tam, atbildot uz pasažieru komercpārvadājumu nozares pārstāvju jautājumiem, komunikācijā ar nozares pārstāvjiem vienmēr tika uzsvērts, ka atbildes uz jautājumiem tiek sniegtas par tiem EDS dokumentu *XML* formātu aprakstiem, kas bija spēkā atbildes sniegšanas brīdī, jo jaunie EDS API taksometru risinājuma datņu apraksti vēl nebija pieejami, jo nebija skaidrības par iespējamo risinājumu ieviešanas termiņu, kā arī izmantojamām tehnoloģijām (*XML* vai *JSON*). Savukārt jaunā dokumentācija, kas bija nepieciešama risinājuma izstrādei jeb:

a) EDS API servisa “Pasažieru komercpārvadājumu reģistrācija” *JSON* formāta (*swagger*) apraksts un

b) EDS API servisa konfigurēšanas instrukcija “EDS API Taksometru serviss”, nozares pārstāvjiem tika nosūtīta 2021. gada 12. maijā.

Līdz tam VID kopā ar atbildīgo valsts institūciju pārstāvjiem apzināja nepieciešamību veikt grozījumus nozarei noteikto prasību reglamentējošos normatīvajos aktos. Proti, 2021. gada 1. februāra vēstulē VID izteica SM vairākus priekšlikumus, rosinot:

a) pārcelt datu iesniegšanas tiešsaistē spēkā stāšanās datumu uz 2024. gada janvāri vai

b) mainīt datu nosūtīšanas formātu un noteikt vienotu standartu iesniedzamo datu kopai, lai mazinātu iesniedzamo datu apjomu.

Lai arī VID priekšlikums pārcelt prasības par pasažieru komercpārvadājumu datu iesniegšanu VID tiešsaistē spēkā stāšanos uz 2024. gada janvāri netika virzīts tālāk, jo pasažieru komercpārvadājumu ar taksometru vai vieglo automobili nozarē ir augsts ēnu ekonomikas apmērs, kura samazināšana ir visas sabiedrības interesēs, 2021. gada 8. aprīļa pasažieru komercpārvadājumu nozares vadošo un uzraugošo iestāžu sanāksmē atbalstu guva ierosinājums attiecībā uz normatīvajos aktos noteikto datu nosūtīšanas formātu un iesniedzamās datu kopas vienotu standartu. Tā rezultātā, lai sekmētu administratīvā sloga samazināšanu, Noteikumos Nr.405 un Noteikumos Nr.541 tika izdarīti attiecīgi grozījumi.

Savukārt 2021. gada 23. aprīlī VID rīkoja pirmo sanākumi ar pasažieru komercpārvadājumu nozares pārstāvjiem, lai informētu nozari, ka netiek mainīts spēkā stāšanās datums prasībai par pasažieru komercpārvadājumu datu iesniegšanu VID tiešsaistē, aicinot to sagatavoties aktīvai sadarbībai tuvāko mēnešu laikā, lai pasažieru komercpārvadājumu datu iesniegšanu tiešsaistes režīmā varētu sākt normatīvajos aktos noteiktajā termiņā - 2021. gada 1. jūlijā.

Ņemot vērā to, ka komunikācijā ar nozares pārstāvjiem VID uzsvēra varbūtību, ka spēkā esošais termiņš prasībai par komercpārvadājumu datu iesniegšanu VID tiešsaistē netiks pārcelts, VID ieskatā, komercpārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem un tīmekļvietnes vai mobilās lietotnes pakalpojumu sniedzējiem netika liegta iespēja laikus pielāgot darba resursus un tehnisko nodrošinājumu datu iesniegšanai tiešsaistē, sākot ar 2021. gada 1. jūliju.

VID ieskatā, minēto apstiprina arī tas, ka 2021. gada aprīlī 67% no VID vienotajā datubāzē (reģistrā) reģistrētajiem taksometru skaitītājiem spēja nodrošināt datu iesniegšanu VID tiešsaistē, savukārt par 24% taksometru skaitītāju bija iesniegts risinājums Atbilstības pārbaudes institūcijā jaunas atbilstības apliecības saņemšanai. Tādējādi tika uzskatīts, ka 90% no tirgus 2021. gada 1. jūlijā varēs nodrošināt normatīvajos aktos noteikto prasību iesniegt VID datus tiešsaistē par katru pārvadājumu.

Vienlaikus tā kā papildus 2021. gada 23. sanāksmei, lai nodrošinātu abpusēju komunikāciju, ar pasažieru komercpārvadājumu ar taksometru vai vieglo automobili nozares pārstāvjiem tika rīkotas vairākas citas sanāksmes, kā arī sadarbībā ar nozares pārstāvjiem tika izstrādāts informatīvais materiāls “Par pasažieru komercpārvadājumu pakalpojumu sniedzēju datu iesniegšanu tiešsaistē”, kas VID tīmekļvietnē tika publicēts 2021. gada 8. jūnijā, un saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju pienākumu iesniegt datus tiešsaistē 2021. gada jūlijā nepildīja tikai viena mobilā lietotne, ar kuras pārstāvjiem notika saziņa situācijas organizēšanai, VID ieskatā, minētais apliecina, ka taksometru nozarei bija pietiekams laiks un atbalsts no VID puses, lai savlaicīgi sagatavotos noteikto prasību izpildei.

[1.3] Satiksmes ministrijas sadarbībā ar VSIA “Autotransporta direkcija” sniegtā informācija

Atbilstoši SM sniegtajam vērtējumam abi Ministru kabineta noteikumi paredzēja vienādas prasības informācijas sniegšanai VID. Taču, vērtējot abu komercpārvadājumu regulējumu, jāsecina, ka salīdzinājumā ar tīmekļvietnēm vai mobilajām lietotnēm noteikto, taksometru pārvadātājiem bija lielāks administratīvais slogs. Līdz ar to, atliekot prasību spēkā stāšanos, viens no nozares dalībniekiem saglabātu priekšrocības. Savukārt tas veidotu nevienlīdzīgas konkurences apstākļus.

Tā kā minētā regulējuma mērķis ir ēnu ekonomikas samazināšana nozarē, kas taksometru pārvadājumu nozarē ir ļoti liela, jo pārvadātāji neuzrāda visus ieņēmumus un neveic pilnu nodokļu nomaksu, kas kropļo konkurenci, kā arī tiešsaistes datu nodošana pēc katra brauciena bija iepļānota jau 2019. gadā kā viens no instrumentiem pilnai uzņēmuma ieņēmumu uzskaitē, nosakot to normatīvajā regulējumā, nozarei bija paredzēts pietiekoši ilgs laiks minēto prasību ieviešanai.

Līdz ar to, ievērojot, ka minētā regulējuma ieviešana bija jau procesā, kā arī bija paredzams, ka VID rīcībā būs informācija par visiem veiktajiem darījumiem, no kuriem veicami nodokļu maksājumi, un tiks iegūti dati par pārvadājumos nodarbinātajām personām, pastiprinot to sociālo aizsargātību, un mazināti nelikumīgas komercdarbības riski, kas kopumā labvēlīgi ietekmēs visu nozari, SM un VSIA “Autotransporta direkcija” ieskatā noteiktā termiņa pagarinājumam vismaz par sešiem mēnešiem vai vēlams - uz 2024. gadu nebija saskatāms pamats, ja VID spēj nodrošināt datu saņemšanu no komersantiem, sākot ar 2021. gada 1. jūliju.

II Tiesībsarga vērtējums

[2.1] Visupirms attiecībā uz iesniegumā izteikto taksometru nozares lūgumu tiesībsargam pārvērtēt Noteikumos Nr.405 un Noteikumos Nr.541 ietvertās prasības un lemt par nozarei noteikto prasību iesniegt VID datus par katru atsevišķu pasažieru komercpārvadājumu uzreiz pēc brauciena beigām spēkā stāšanās no 2021. gada 1. jūlija atlikšanu vismaz uz sešiem mēnešiem vai, vēlams, uz 2024. gadu,

atzīmējams, ka tiesībsarga pilnvarās neietilpst veidot politiku transporta nozarē. Tā kā tas ir par transporta nozari, īpaši taksometru komercpārvaldījumu, un ar to saistītu jautājumu atbildīgo institūciju kompetencē risināms jautājums, tad tikai SM, Ekonomikas ministrijas un Finanšu ministrijas pilnvarās, ņemot vērā nozarē pastāvošos apstākļus un kopējo situācijas raksturojumu, ir lemt par transporta nozarei noteikto prasību nepieciešamību, lietderību un to spēkā stāšanās atlikšanu.

Ievērojot to, ka saskaņā ar SM tiesībsargam sniegto informāciju taksometru komercpārvaldījumu regulējuma mērķis bija nodrošināt to, lai neveidojas nevienlīdzīgas konkurences apstākļi, kā arī tas bija vērsts uz ēnu ekonomikas mazināšanu, kas taksometru pārvaldījumu nozarē acīmredzot bija ļoti liela, tiesībsargam nav pamata apšaubīt nozares atbildīgo institūciju pieņemto lēmumu, atbilstoši kuram nebija saskatāms pamats nozarei noteiktā termiņa pagarinājumam.

[2.2] Vienlaikus saistībā ar iesniegumā izteikto aicinājumu radīt kvalitatīvu, pienācīgi testētu un pārdomātu brauciena atskaišu iesniegšanas mehānismu un atkārtoti izvērtēt, kuru datu saņemšana kontroles darbībām ir nepieciešama, informējam, ka arī šī jautājuma risināšana tiesībsarga pilnvarās neietilpst. Tas nozīmē, lai lemtu par nepieciešamību veikt attiecīgās izmaiņas braucienų atskaišu iesniegšanas mehānismā, taksometru nozarei bija nepieciešams vērsties SM kā atbildīgajā, bet Finanšu ministrijā kā līdzatbildīgajā institūcijā, kuras padotībā atrodas VID, ar lūgumu izvērtēt situācijas apstākļus nozarē.

Savukārt par iesniegumā aktualizēto saistībā ar tādu darbību veikšanu, kas vērstas uz iesniegšanai nepieciešamo datu izvērtēšanu, pirmšķietami ir secināms, ka minētais jautājums ir atrisināts, jo no normatīvajos aktos pieejamās un VID sniegtās informācijas izriet, ka līdz ar izdarītiem grozījumiem Noteikumos Nr.405 un Noteikumos Nr.541 tika akceptēts VID ierosinājums samazināt VID iesniedzamās informācijas jeb datu apjomu par sniegtajiem pasažieru komercpārvaldījumiem ar taksometru vai vieglo automobili, kā arī noteiktas vienādas prasības visiem nozares dalībniekiem. Tādējādi ir nodrošināta ne vien iespēja izvairīties no datu saņemšanas dubultā apmērā, bet arī veicināta taksometru nozares komersantu administratīvā sloga mazināšana.

[2.3] Visbeidzot par iesniegumā aktualizēto VID rīcību taksometru nozarei Ministru kabineta noteikumos noteikto prasību izpildes procesa nodrošināšanā un tās ietekmi uz taksometru nozares spēju īstenot nozarei noteiktās prasības uz to spēkā stāšanās brīdi 2021. gada 1. jūlijā, atzīmējams, ka attiecīgā jautājuma risināšanā tiesībsargs var iesaistīties tikai tam likumā noteikto pilnvaru ietvaros. Ņemot vērā to, ka saskaņā ar Tiesībsarga likumā noteikto viena no tiesībsarga funkcijām ir izvērtēt un veicināt labas pārvaldības principa ievērošanu valsts pārvaldē, turpmāk atzinuma ietvaros tiesībsargs VID rīcību vērtēs, raugoties vienīgi no labas pārvaldības principa viedokļa¹.

Kā to paredz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta piektā daļa, *“valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.”*

Savukārt atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes tiesas paustajām atziņām *“labas pārvaldības princips, kas izriet no Satversmes 1. panta, ietver [...] taisnīgu*

¹ Skatīt Tiesībsarga likuma 11. panta 3. punktu.

procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu cilvēktiesības.”² Vienlaikus tas ietver arī valsts pienākumu “vienkāršot un uzlabot pārvaldes kārtību, kā arī organizēt to pēc iespējas efektīvi.”³

Tādējādi, ņemot vērā to, ka ar labas pārvaldības principu tiek apzīmēti “[..] uz indivīdu orientēti principa elementi, kuru mērķis ir panākt, ka valsts pārvalde darbojas taisnīgi, caurredzami, pieejami un ērti privātpersonām,”⁴ **atbilstoši iesnieguma saturā izklāstītiem apstākļiem labas pārvaldības principa ievērošana būtu jāpārbauda šādās iesniegumā aktualizētās situācijās:**

1) Atbilstoši taksometru nozares iesniegumā norādītajam 2021. gada 23. aprīlī VID kopā ar nozares uzņēmējiem rīkoja sanāksmi, lai informētu par turpmāko darbu grafiku un nozares uzņēmumi noteiktajā laikā varētu iesniegt braucienu atskaites, - kā tas izriet no VID tiesībsargam sniegtajām atbildes vēstulēm, 2021. gada 23. aprīlī VID rīkoja pirmo sanāksmi ar pasažieru komercpārvaldījumu nozares pārstāvjiem. Tāpat tas nozīmē, ka aktīva komunikācija ar nozares uzņēmumiem pirmo reizi notika tikai nedaudz vairāk kā divus mēnešus pirms normatīvajos aktos noteikto prasību spēkā stāšanās. Lai arī VID pārstāvji informēja, ka sanāksmes norise tikai 23. aprīlī bija saistīta ar nepieciešamību sagatavoties konstruktīvai un rezultatīvai sarunai ar nozares pārstāvjiem pēc 2021. gada 8. aprīļa pasažieru komercpārvaldījumu nozares vadošo un iestāžu sanāksmes, kam šķietami var piekrist, jāņem vērā, ka darbs pie sagatavošanās prasību izpildei tika noteikts kā uzsākams jau 2020. gada sākumā. Līdz ar to šādos pastāvošajos apstākļos plašākas komunikācijas organizēšana ar normatīvo aktu izpildē tieši iesaistītajām pusēm vien dažus mēnešus pirms prasību spēkā stāšanās neatbilst labai pārvaldībai.

Vienlaikus, lai arī ir saprotams, ka sanāksmes organizēšana bija atkarīga no vairākiem iepriekš noskaidrojamiem apsvērumiem, tai skaitā nepieciešamības veikt grozījumus, kā arī tiesībsargs nevar gūt apstiprinājumu par, iespējams, tik novēlotas sanāksmes organizēšanas un tajā sniegtās informācijas ietekmi uz nozares spēju nodrošināt prasību izpildi uz 2021. gada 1. jūliju, nepārprotami ir tas, ka labas pārvaldības principam atbilstoša ir savlaicīga komunikācija ar nozares pārstāvjiem, jo tieši pasažieru komercpārvaldījumu uzņēmumi ir tie, kuriem ir jānodrošina faktiskā prasību izpilde laikā, savlaicīgi veicot nepieciešamās pārbaudes un darbības. Pretējā gadījumā jāpiekrīt, ka pēdējā brīža aktīva iesaiste svarīgu jautājumu risināšanā ietekmē nozares uzņēmumu efektīvu darbību un spēju kvalitatīvi sagatavoties prasību spēkā stāšanās.

Līdz ar to turpmāk līdzīgās situācijās, komunicējot ar lietā iesaistītajām pusēm, aicinām VID rīkoties savlaicīgi, respektējot lietā iesaistīto pušu resursus un spēju sagatavoties normatīvajos aktos noteikto prasību īstenošanai tikai dažus mēnešus pirms prasību spēkā stāšanās. Ņemot vērā to, ka normatīvais regulējums noteica iespēju sagatavoties prasību izpildei 1,5 gadu periodā, nedrīkstētu pieļaut, ka aktīva rīcība ir sagaidāma tikai pēdējo mēnešu laikā.

² Skatīt Latvijas Republikas Satversmes tiesas sprieduma Latvijas Republikas vārdā Rīgā 2003. gada 25. martā lietā Nr. 2002-12-01 secinājumu daļas 6. punktu.

³ Skatīt Latvijas Republikas Satversmes tiesas sprieduma Latvijas Republikas vārdā Rīgā 2005. gada 6. aprīlī lietā Nr. 2004-21-01 secinājumu daļas 9.3.1. apakšpunktu.

⁴ Skatīt komentāru Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri: Ievads. I nodaļa. Vispārējie noteikumi. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2014, 203. lpp

2) Iesniegumā tika vērsta uzmanība arī uz faktu, ka tikai 2021. gada 23. aprīļa sanāsmē VID informēja taksometru nozari par to, ka netiek mainīts spēkā stāšanās datums prasībai par pasažieru komercpārvadājumu datu iesniegšanu VID tiešsaistē un ir plānots samazināt iesniedzamo datu apjomu, kā dēļ varētu būt sagaidāmi grozījumi, kā arī iesniedzamais datu formāts varētu būt ne tikai XML, bet arī JSON - lai arī atkārtoti jāmin, ka ir saprotams, ka lemt par nepieciešamiem grozījumiem ir iespējams tikai tad, kad ir radusies vienprātība par grozījumu lietderību, kā arī saskaņā ar VID sniegto informāciju grozījumi uzņēmumiem paredzēja labvēlīgākus nosacījumus, kas vērsti uz administratīvā sloga mazināšanu, paredzot vienādot informācijas apjomu, kā arī nosakot vienādas prasības visiem nozares dalībniekiem un nenorādot konkrētu datu saņemšanas datnes formāta nosaukumu, jāņem vērā, ka līdz minētās informācijas sniegšanai taksometru nozare prasību izpildei gatavojās, pamatojoties uz spēkā esošajiem pārskatiem un tehniskajiem risinājumiem, ar kuriem tā pamatoti rēķinājās, taču rezultātā brīdī pirms prasību spēkā stāšanās tika ieviesta jauna dokumentācija, kurai bija jāpielāgojas.

Lai arī, jāatzīst, nozare nevar paļauties, ka normatīvais regulējums un ar to saistītā dokumentācija nemainīsies, kā arī tiesībsargs nevar pārliecināties par veikto izmaiņu radīto ietekmi un nozares spēju īsā laika posmā tām pielāgoties, neatkarīgi no tā, vai ar grozījumiem nozarei tika samazināts administratīvais slogs, jāpiekrīt, ka iepriekš minēto apsvērumu darīšana zināma tikai dažus mēnešus pirms prasību spēkā stāšanās, turklāt zinot, ka pielāgošanās prasīs papildu laiku un resursus, nerada labai pārvaldībai atbilstošu praksi.

Neraugoties uz to, ka atbilstoši VID sniegtajai informācijai daļa taksometru nozares pārstāvju aktīvi atbalstīja nozares sakārtošanu un veicināja prasības par pasažieru komercpārvadājumu datu iesniegšanu tiešsaistē iedzīvināšanu, izrādot gatavību pielāgot savas tehnoloģijas visīsākajā laika periodā un norādot, ka termiņus, lai arī tie ir saspringti, ir iespējams ievērot, tā kā tiesībsarga rīcībā nav informācijas, kas apstiprinātu, ka šāds viedoklis bija taksometru nozares vairākumam, kā arī laba pārvaldība prasa atvērtu komunikāciju un skaidrību par procedūru īstenošanu, **turpmāk līdzīgās situācijās aicinām VID un nozari īstenot savlaicīgu komunikāciju, kas vērsta uz savstarpēju risinājumu, nevis pretargumentu meklēšanu, tai skaitā nevis vienpersonisku lemšanu par iespējamību sagatavoties prasību izpildei laikā, bet konsultēšanos ar nozares pārstāvjiem, lai labāk apzinātu faktisko situāciju un nepieciešamības gadījumā lemtu par alternatīvām, kas ļautu nozarei efektīvāk pielāgoties sagaidāmajām izmaiņām.**

3) Par iesniegumā aktualizēto, ka 2020. gada 1. janvārī VID nebija izpildījis pienākumu publicēt brauciena failu aprakstus, kas ir izšķiroši svarīgi, lai sagatavotos normatīvajos aktos noteikto prasību izpildei, jo tie tiek izmantoti, lai izstrādātu tehnisko risinājumu braucienu atskaišu nosūtīšanai VID un nodrošinātu failu pieņemšanu no VID puses, kam cita starpā ir nepieciešama kvalitatīva un apjomīga sistēmas testēšana, kas nav iespējama tāpat kā gatavošanās prasību izpildei, un papildus norādīto, ka:

a) lai gan nozares uzņēmumi vairākkārt un ar dažādiem komunikācijas veidiem vērsās VID, lai iegūtu nepieciešamo informāciju, atbildēs no VID tika saņemti citi EDS iesniedzamo sistēmu apraksti. Tiesībsarga rīcībā nav informācijas, kas apstiprinātu, kāda veida dokumentiem bija jābūt publicētiem 2020. gada 1. janvārī, jo pušu sniegtā informācija ir pretrunīga. Lai gan atbilstoši VID norādītajam 2020. gada 1. janvārī VID mājaslapā bija publicēta datu iesniegšanas struktūra komercpārvadājumu datu

iesniegšanai VID, kas izstrādāta atbilstoši 2019. gadā ieplānotajam tehniskajam risinājumam, kura pamatā bija tobrīd optimālākais informatīvo sistēmu risinājums, tiesībsargs nevar gūt apstiprinājumu tam, vai uz citu normatīvo aktu pamata izdotie taksometru nozares pārskati atbilst tiem, ko, nozares ieskatā, bija nepieciešams publicēt.

Kā tas izriet no VID tiesībsargam sniegtās informācijas, 2020. gada jūlijā EDS API servisa tehniskais risinājums tika izstrādāts diviem taksometru nozares pārskatiem, un, pretēji nozares ieskatam, tas sniedza priekšstatu par spēkā esošā risinājuma komercpārvaldījumu pakalpojumu sniedzēju un tūmekļvietnes vai mobilās lietotnes pakalpojumu sniedzēju datu iesniegšanai tiešsaistē izmantoto tehnisko risinājumu - *JSON* - formātu, kopējiem elementiem, *swagger.json* aprakstu, jo konceptuāli tie ir līdzīgi.

Lai arī tiesībsargs nevar gūt apstiprinājumu vienas vai otras puses paustajiem apsvērumiem, jo tiesībsarga funkcijās neietilpst pārvērtēt taksometru nozarei noteikto regulējumu un ar to saistītu, nepieciešamu dokumentu specifikāciju, ņemot vērā to, ka minētā jautājuma risināšanā pastāvēja acīmredzamas domstarpības un pretrunas, labā pārvaldībā ietilpstošā skaidrība un atklātība pret privātpersonu prasīja pusēm argumentus noskaidrot un izvērtēt plašākas komunikācijas ceļā, nevis vienīgi pretargumentu veidā, kas neveicina risinājuma meklēšanu.

Tā kā šāda prakse neatbilst labas pārvaldības principam, jo nesniedz nozarei nepieciešamo skaidrojumu par nepieciešamiem dokumentiem, kas ietekmē tās spēju sagatavoties prasību izpildei, īpaši neilgi pirms to spēkā stāšanās, jo pretējā gadījumā taksometru nozares pārstāvji par vienu un to pašu jautājumu nebūtu vērsušies VID vairākkārtīgi, **turpmāk līdzīgās situācijās procesa caurskatāmības nodrošināšanai aicinām VID un nozari iesaistīties atvērtas komunikācijas veidošanā, kas sniedz skaidru un nepārprotamu priekšstatu par situācijas apstākļiem, veicinot atklātību un izpratni par procedūras norisi, tai skaitā nepieciešamo dokumentāciju, pēc iespējas agrākā laika posmā pirms noteikto prasību spēkā stāšanās.**

Savukārt attiecībā uz tādas dokumentācijas publicēšanu, kas ir saistīta ar VID un atbildīgo ministriju veiktiem grozījumiem, secinām, ka loģisku un pamatotu iemeslu dēļ to nebija iespējams publicēt 2020. gada 1. janvārī, jo lēmums par grozījumu nepieciešamību tika pieņemts laika gaitā pēc izpētes darbu veikšanas, kā arī VID iekšējās apspriešanās par risinājuma iedzīvināšanu un to iemeslu izkristalizēšanās, kuri skaidri norādīja uz grozījumu lietderību ne tikai valsts pārvaldei, bet arī nozarei.

Tā kā atbilstoši iepriekš minētajam nozarei nebija iemesla paļauties uz to, ka normatīvais regulējums, lai arī neilgi pirms prasību spēkā stāšanās, netiks grozīts, nepamatoti un neiespējami būtu atsaukties uz dokumentācijas, kas saistīta ar veiktajām izmaiņām, publicēšanu vēl pirms nolemts par grozījumu nepieciešamību. Tā vietā aktuāls un tādēļ risināms drīzāk būtu jautājums par taksometru nozares spēju salīdzinoši neilgā laika posmā pielāgoties veiktajām izmaiņām, nepieciešamības gadījumā meklējot alternatīvas prasību spēkā stāšanās atlikšanai. **Taču, kā jau iepriekš minēts, tas ir atklātas un pamatojumos balstītas komunikācijas, pušu uzklaušanās un spējas rast kopsaucēju jautājums, kuram turpmāk labas pārvaldības principa ievērošanas ietvaros aicinām puses pievērst uzmanību;**

b) lai sāktu sniegt braucienu atskaites un sagatavotu atbilstošus tehniskos risinājumus, kas acīmredzot tiek izstrādāti uz failu aprakstu pamata, ko VID, nozares uzņēmumu ieskatā, nebija publicējis, ir nepieciešams laiks – labākajā gadījumā seši mēneši, kas ļautu pienācīgi testēt IT sistēmas darbību un savlaicīgi saskaņot ar VID braucienu atskaišu saturu dažādos specifiskos jautājumos. Tā kā saskaņā ar VID sniegto informāciju normatīvajos aktos veiktie grozījumi saistībā ar taksometru nozarei

noteiktām prasībām bija vērsti uz komersantu administratīvā sloga mazināšanu un konceptuāli gan iepriekš publicētie tehniskā risinājuma apraksti, gan 2021. gada 12. maijā nozarei nosūtītā dokumentācija bija līdzīgi, kas tādēļ, VID un atsevišķu nozares pārstāvju ieskatā, neradīja problēmas pielāgot savas tehnoloģijas uz 2021. gada 1. jūliju, kamēr, no otras puses, atsaucoties uz nozares apsvērumu par nepieciešamo sagatavošanās laiku, tiesībsargs nevar pārlicināties un gūt pilnvērtīgu priekšstatu par to, cik ilgs laiks ir nepieciešams, lai nozare varētu pielāgoties veiktajām izmaiņām, minētais jautājums bija risināms savlaicīgas un atklātas komunikācijas ceļā. Tas nozīmē, ka nozarei jau laikus ar faktos balstītiem apsvērumiem bija nepieciešams vērst VID uzmanību uz neiespējamību kvalitatīvi sagatavoties prasību izpildei, piedāvājot alternatīvus risinājumus, bet VID - tos pienācīgi izvērtēt un apsvērt to pamatotību.

4) Saistībā ar iesniegumā vērsto uzmanību, ka VID nav sniedzis pieprasīto informāciju uz atsevišķu nozares pārstāvju iesniegumos uzdotiem specifiskiem jautājumiem par VID iesniedzamo informāciju un ar iesniegšanas risinājumu saistītām niansēm, arī pēc atkārtotiem atgādinājumiem, vai arī ir sniedzis atbildes, neizskaidrojot jautājumus prasīto. Tiesībsargs vērš uzmanību, ka *“saskaņā ar Satversmes 104. panta pirmo teikumu ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības[..] Valsts pienākums atbilstoši šai konstitucionālajai normai ir sniegt atbildi, kurā ir izvērtēti uzdotie jautājumi un tie motivēti atbildēti[.]”*⁵

Savukārt tālāk šīs tiesības ir precizētas Iesniegumu likumā, kas nosaka vispārējo kārtību, kādā privātpersona iesniedz un iestāde, kas īsteno valsts pārvaldes uzdevumus, izskata dokumentu, kurā ietverts iestādes kompetencē esošs lūgums, sūdzība, priekšlikums vai jautājums, un atbild uz to.

Atbilstoši minētā likuma 5. panta pirmajai daļai iestāde iesniegumu izskata, vadoties pēc tā satura. Savukārt saskaņā ar likuma 5. panta trešajā daļā noteikto *“iestāde atbildi pēc būtības sniedz saprātīgā termiņā, ņemot vērā iesniegumā minētā jautājuma risināšanas steidzamību, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas, ja likumā nav noteikts citādi.”* Tātad tas nozīmē, ka iestādei, saņemot personas iesniegumu, ir pienākums iepazīties ar tā saturu un noskaidrot personas gribu, kā arī sniegt atbildi pēc būtības⁶ ne vēlāk kā viena mēneša laikā.

Kopsakarā ar minēto, kā tas attiecas uz VID īstenoto rīcību, nesniedzot nozarei atbildes uz interesējošiem jautājumiem, no iesniegumam pievienotajiem materiāliem izriet, ka uz atsevišķiem iesniegumiem VID ir sniedzis atbildi, taču acīmredzot nepilnīgu, jo nozare tika nosūtījusi papildu jautājumus, uz kuriem atbilde saņemta netika.

Ņemot vērā to, ka Satversmes 104. panta izpratnē atbilde pēc būtības nozīmē atbildi, kurā ir izvērtēti un motivēti atbildēti uzdotie jautājumi, un atbilde aptver to jautājumu loku, kas ir ietverts iesniegumā,⁷ savukārt konkrētajā situācijā VID atsevišķos gadījumos nav sniedzis savlaicīgu atbildi vispār vai arī ir sniedzis izvairīgu un nepilnīgu atbildi, jāsecina, ka pastāvošajos apstākļos VID nav ievērojis labas pārvaldības principu.

Taču vienlaikus jāatzīmē, ka atbilstoši VID sniegtajam skaidrojumam, 2021. gada 27. maija vēstulē VID ir sniedzis atbildi uz iesniegumu un izteicis atvairīšanos par

⁵ Skatīt Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 21. aprīļa sprieduma lietā Nr.A42250105, SKA - 22/2008 17. punktu.

⁶ Skatīt Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2020. gada 21. maija sprieduma lietā Nr. A42-01117-20 7. punktu.

⁷ Skatīt Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2020. gada 21. maija sprieduma lietā Nr. A42-01117-20 7. punktu.

nepilnībām komunikācijā ar pasažieru komercpārvadājumu ar taksometru vai vieglo automobili nozares pārstāvjiem. Tādējādi ir secināms, ka, lai arī novēloti un pieļaujot labas pārvaldības principa pārkāpumu, VID ir iesaistījies situācijas sekmīgā atrisināšanā.

Tomēr turpmāk labas pārvaldības principa ietvaros aicinām VID ievērot normatīvajos aktos noteikto kārtību attiecībā uz atbildes sniegšanu pēc būtības, pilnvērtīgi izvērtējot iesniegumā uzdotos jautājumus un sniedzot motivētas atbildes uz tiem. Tā kā, vēršoties iestādē ar iesniegumu, ir noteikts, ka privātpersona var sagaidīt, ka iestāde uz šo iesniegumu reaģēs, kā arī tas ir cieņpilnas un uz komunikāciju vērstas izturēšanās pret privātpersonu jautājums, attiecībās ar privātpersonu valsts pārvaldei jābūt atsaucīgai un pieklājīgai, vairojot uzticību.⁸

5) Attiecībā uz iesniegumā aktualizēto, ka taksometru nozare tika maldināta par prasību spēkā stāšanās atlikšanu līdz 2024. gadam, lai gan korespondence ar VID un SM to apstiprināja, pirmšķietami šādam apgalvojumam nav saskatāms pamats. Tā kā no iesniegumā norādītās un VID pārstāvju sniegtās informācijas izriet, ka VID un SM taksometru nozari informēja tikai par iespējamību atlikt prasību spēkā stāšanos, kas bija vienīgi plānošanas līmenī, kā arī tika uzsvērts, ka ir grūti prognozēt, vai VID iniciatīva tiks apstiprināta un tādēļ datu iesniegšanā VID ir jāievēro noteiktie termiņi, nozarei nebija iemesla paļauties, ka prasību spēkā stāšanās patiešām tiks atlikta. Tādēļ līdz brīdim, kamēr nebija skaidrības par gala lēmumu prasību spēkā stāšanās atlikšanas jautājumā, jāpiekrīt, ka nozarei nebija pamata pieņemt pretējo. Savukārt tas nozīmē, ka minētā iemesla dēļ nozarei bija jāgatavojas prasību izpildei jau uz sākotnēji noteikto termiņu.

Tomēr jāpiekrīt, ka šāda prakse attiecīgā jautājuma risināšanā, atbilstoši kurai tik būtiski lēmumi tiek pieņemti un par tiem tiek paziņots dažus mēnešus pirms noteikto prasību spēkā stāšanās, neapšaubāmi ietekmē taksometru nozares uzņēmumu darbības organizēšanu normatīvajos aktos noteikto prasību īstenošanā un tādēļ var nonākt pretrunā ar labas pārvaldības principa ievērošanu, līdz ar to turpmāk līdzīgos gadījumos aicinām VID savlaicīgi izvērtēt jautājumus, kas būtiski var ietekmēt lietā iesaistīto pušu kvalitatīvu un efektīvu darbības organizāciju normatīvajos aktos noteikto prasību izpildei veidā, kas nerada haosu un pārpratumus.

6) Par nozares norādīto, lai nodrošinātu iesniedzamās informācijas kvalitāti un vienveidīgumu, pirms braucienu atskaišu iesniegšanas uzsākšanas bija nepieciešams saņemt VID norādījumus attiecībā uz virkni situāciju, par kurām Noteikumi Nr.405 un Noteikumi Nr.541 nesniedz instrukcijas, atbilstoši VID tiesībsargam sniegtajai informācijai 2021. gada 8. jūnijā VID tīmekļvietnē tika publicēts informatīvs materiāls "Par pasažieru komercpārvadājumu pakalpojuma sniedzēju datu iesniegšanu tiešsaistē", un tā projekts nozares pārstāvjiem tika paziņots 2021. gada 2. jūnijā.

Tā kā no minētā izriet, ka līdz ar attiecīgo publikāciju ir sniegtas atbildes uz nozares jautājumiem, kuri tika izskatīti VID un nozares pārstāvju organizētajās sanāksmēs, un tādēļ, VID ieskatā, materiāls faktiski ir VID sadarbības ar nozari rezultāts, ir secināms, ka minētais jautājums tika atrisināts. Taču, raugoties no labas pārvaldības principa viedokļa, uzmanība būtu jāpievērš faktam, ka informatīvais materiāls tika publicēts mazāk par mēnesi pirms taksometru nozarei noteikto prasību spēkā stāšanās.

⁸ Skatīt Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2021. gada 21. maija lēmuma lietā Nr. 670003021, SKA-932/2021 12. punktu.

Lai arī tiesībsargs nevar pārlicināties, cik būtiski informatīvajā materiālā sniegtā informācija ietekmēja nozares spēju pielāgoties prasību spēkā stāšanās no 2021. gada 1. jūlija, turpmāk, lai izvairītos no situācijām, kad neilgi pirms noteikto prasību spēkā stāšanās nozarei nav skaidrības par nenoregulētiem, taču praksē aktuāliem jautājumiem, aicinām VID iesaistīties tādas komunikācijas un sadarbības veidošanā ar nozari, kas savlaicīgi veicinātu skaidrību par procesa norisi un neraisītu jautājumus par nozares spēju pielāgoties prasību izpildei laikā.

7) Visbeidzot saistībā ar iesniegumā aktualizēto, ka, izstrādājot tehniskos risinājumus, VID nav konsultējies ar nozares uzņēmumiem, tiesībsarga ieskatā tas, vai un cik lielā mērā atbildīgajām institūcijām ir nepieciešams konsultēties ar nozari, ir VID un SM kompetencē risināms jautājums. Līdz ar to jāsecina, ka pilnvērtīgi nav iespējams izvērtēt un gūt priekšstatu par to, vai un kādā veidā konsultācijas būtu ietekmējušas gala rezultātu. Taču vienlaikus jāpiekrīt, ka, ņemot vērā to, ka attiecīgās izmaiņas vistiešākajā veidā ietekmē nozares uzņēmumu darbību un spēju savlaicīgi sagatavoties normatīvajos aktos noteikto prasību ieviešanai, atbilstoši labas pārvaldības principam būtu veidot atvērtu komunikāciju, iesaistot komersantus ne vien procesa izpildē, bet arī sagatavošanās darbos, kā arī uz klausot to ieteikumus un risinājumus no praktiskā viedokļa nolūkā novērst situācijas, kad novēlotas sadarbības rezultātā atkārtoti ir jāpārskata ieguldītais darbs, kas nelabvēlīgi var ietekmēt nozares darbu un spēju pielāgoties izmaiņām.

Lai arī nav iespējams gūt apstiprinājumu tam, ka nekonsultēšanās ar nozari nebūtu sniegusi vēlamu rezultātu kvalitatīvas dokumentācijas izstrādē, labas pārvaldības principa ievērošanas ietvaros aicinām puses savlaicīgi izvērtēt iespējamās sadarbības organizēšanas modeļus un komunikācijas nepieciešamību īpaši būtisku jautājumu risināšanā, kas vērsti uz kopīga mērķa sasniegšanu nolūkā novērst nekvalitatīva un nepilnvērtīga darba izpildes sekas.

III Tiesībsarga rekomendācijas

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Tiesībsarga likuma 25. panta trešo daļu, kā arī Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta piektajā daļā nostiprināto labas pārvaldības principu, izskatījis pārbaudes lietu, **tiesībsargs turpmāk līdzīgās situācijās aicina VID:**

1) **komunicējot ar lietā iesaistītajām pusēm, rīkoties savlaicīgi un respektēt lietā iesaistīto pušu resursus un spēju sagatavoties normatīvajos aktos noteikto prasību izpildei, nepieļaujot, ka aktīva rīcība un komunikācija tiek īstenota tikai pēdējo mēnešu laikā, nevis pakāpeniski visa prasību ieviešanai noteiktā termiņa laikā;**

2) **ievērot normatīvajos aktos noteikto kārtību attiecībā uz atbildes sniegšanu pēc būtības, pilnvērtīgi izvērtējot iesniegumā uzdotos jautājumus un sniedzot motivētas atbildes uz tiem;**

3) **veidot ar nozari tādu sadarbību, kas savlaicīgi veicinātu skaidrību par procesa norisi un neradītu šaubas par pušu spēju pielāgoties normatīvajos aktos noteikto prasību izpildei laikā, un tādējādi izvairīties no situācijām, kad neilgi pirms prasību spēkā stāšanās pusēm nav skaidrības par nenoregulētiem, taču praksē aktuāliem jautājumiem;**

4) **un taksometru nozari** īstenot tādu savlaicīgas, atvērtas un pamatojumos balstītas komunikācijas modeļi, kas:

a) **nodrošinātu procesa caurskatāmību**, sniedzot skaidru un nepārprotamu priekšstatu par situācijas apstākļiem un veicinot atklātību un izpratni par procedūras norisi, tai skaitā nepieciešamo dokumentāciju, pēc iespējas agrākā laika posmā pirms normatīvajos aktos noteikto prasību spēkā stāšanās;

b) **veicinātu lietā iesaistīto pušu uzklauššanu un spēju rast kopsaucēju**;

c) **būtu vērsts uz savstarpēju risinājumu, nevis pretargumentu meklēšanu**, tai skaitā nevis vienpersonisku lemšanu par iespējamību sagatavoties normatīvajos aktos noteikto prasību izpildei laikā, bet konsultēšanos ar lietā tieši iesaistītajām pusēm nolūkā apzināt faktisko situāciju un nepieciešamības gadījumā lemt par alternatīvām, kas pusēm ļautu efektīvāk pielāgoties prasību spēkā stāšanās laikā.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

Kitija Dragune, 67686768
kitija.dragune@tiesibsargs.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu